

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศวิทยาของพืชและสัตว์น้ำในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด ที่มีการปรับสภาพพื้นที่เพื่อปลูกไม้ป่าพรุ

สายหยุด เพชรสุข, อนุรักษ์ บัวคลีคล้าย, สมพงศ์ พรหมฉำ, วิโรจน์ ปิ่นพรม

สันติชัย รังสิยาภิรมย์ และอภิชาติ รัตนวีระกุล

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 กรมพัฒนาที่ดิน จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศวิทยาของพืชและสัตว์น้ำในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่มีการปรับสภาพพื้นที่เพื่อปลูกไม้ป่าพรุ ดำเนินการในปี 2556 - 2558 ในพื้นที่ของนางพรรณทอง ชมรุ่ง ได้น้อมเกล้าถวายฯ ที่ดินให้กับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และได้พระราชทานให้กับมูลนิธิชัยพัฒนา พื้นที่ทั้งหมด 7 ไร่ 3 งาน ตั้งอยู่ที่ ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส จากการศึกษาพบว่า สภาพพื้นที่ก่อนการดำเนินการสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต่ำและมีน้ำท่วมขัง พื้นที่ที่ถูกปล่อยทิ้งร้างไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดรุนแรง (pH 3.6) ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีค่าสูงมาก (25.52 %) ธาตุอาหารพืช ได้แก่ ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียมอยู่ในระดับต่ำ แต่ปริมาณเหล็กที่สกัดได้สูงมาก ($> 4.5 \text{ mg kg}^{-1}$) หลังจากการปรับปรุงดินด้วยหินปูนฝุ่น อัตรา 1,560-2,340 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเท่ากับความต้องการปูน พบว่า ปฏิกริยาดินมีแนวโน้มสูงขึ้นดินบนและดินล่าง ค่าพีเอชอยู่ในช่วง 2.7-4.0 และ 3.0-4.2 ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีของน้ำ พบว่า ในปี 2557 ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำ อยู่ในช่วง 2.6-3.4 จึงมีการปรับสภาพน้ำด้วยหินปูนฝุ่น ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ด้านปริมาณน้ำฝน ปี 2556-2558 เฉลี่ยเท่ากับ 1966.0 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 110-122 วันต่อปี ช่วงเดือนที่ฝนตกชุก ตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปี และช่วงเดือนที่ฝนตกน้อยที่สุด คือ กุมภาพันธ์และมีนาคม ในปี 2556 และ 2557 เกิดน้ำท่วมติดต่อกัน ด้านความหลากหลายของพืชและสัตว์น้ำในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดน้ำท่วมขังที่มีการปรับสภาพพื้นที่เพื่อปลูกต้นไม้ป่าพรุ จากการปลูกต้นไม้บริเวณคันดิน 3 ครั้ง พบว่า ต้นเสม็ดขาวมีอัตราการรอดสูงที่สุด รองลงมา คือ ต้นหว้าหิน และจากการสำรวจความหลากหลายของปลาธรรมชาติ ไม่พบปลาที่เข้ามาในบ่อ

คำสำคัญ: ดินเปรี้ยวจัด พืช สัตว์น้ำ